

AJANKOHTAISIA ASIOITA SIKOJEN PITÄJILLE

Tämä kirje lähetetään kaikille eläintenpitäjille, joilla on ollut tapahtumia sikarekisterissä myöhemmin tässä kirjeessä mainitulla ajanjaksolla. Kirjeeseen on koottu eri tiedotteita liittyen sikojen pitoon.

Tässä kirjeessä kerrotaan sikojen pitoon liittyvistä ajankohtaisista asioista. Kirje lähetetään kerran vuodessa. Aiemmin julkaistut kirjeet löytyvät täältä: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-merkinta-ja-rekisterointi/siat/sikarekisteriotesaatekirjeet/>. Liitteenä on sikarekisterin tapahtumaote ja eläinmääräilmoituksenne ajalta 1.1.2021-8.6.2022. Jos tiedoissa on virheitä, ottakaa yhteyttä asiakaspalveluun, mikäli tietoja ei voi korjata internetsovelluksella tai teillä ei ole mahdollisuutta sitä käyttää. Jos puutteista tai uusista tapahtumista on ilmoitettu jo aiemmin, ei tämä kirje edellytä teiltä toimenpiteitä.

Ruokavirasto tiedottaa:

Uudistuneen lainsäädännön muutokset sikaeläimiä pitäville toimijoille

Eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskeva EU-lainsäädäntö (eläinterveyssäännöstö) on muuttunut 21.4.2021. Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021) tuli voimaan 1.1.2022 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (67/2022) tuli voimaan 24.1.2022. Lisätietoja <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-merkinta-ja-rekisterointi/siat/>

Sikojen merkitsemisen ikäraja

Uuden lainsäädännön myötä sikojen merkitsemiseen tuli ikäraja. Sikaeläimet on merkittävä syntymäpitopaikassa joko tatuoinnilla, tavanomaisella korvamerkillä tai elektronisella korvamerkillä viimeistään **9 kuukauden kuluessa syntymästä**. Merkitsemiseen käytetään syntymäpitopaikan **merkintätunnusta**. Jos sikaeläin kuuluu hyväksytyyn tuotantoketjuun, se merkitään ennen siirtämistä tuotantoketjun ulkopuolelle, kuitenkin viimeistään 9 kuukauden kuluessa syntymästä. Tällöin merkitsemiseen käytetään sian silloisen sijainnin perusteella olevaa pitopaikan merkintätunnusta. Merkitsemisen ikäraja koskee 21.4.2021 lähtien syntyneitä sikoja.

Lisäksi sikaeläin merkitään aina ennen teuraskuljetukseen luovuttamista tatuoimalla lähtöpitopaikan merkintätunnus eläimen keskiselän tai kyljen alueelle keskilinjan molemmille puolille (teurasmerkintä). Jos eläin luovutetaan teuraskuljetukseen suoraan syntymäpitopaikasta tai hyväksytyyn tuotantoketjun pitopaikasta 9 kuukauden kuluessa syntymästä, riittävää kuitenkin on, että eläin merkitään yksinomaan teurasmerkinnällä.

Merkitsemättömiä sikoja ei saa siirtää pois pitopaikasta eikä toinen toimija (eläimiä pitävä toimija, eläimiä välittävä toimija, teurastamo tai eläinkuljettaja) saa ottaa niitä vastaan.

Ruokaviraston hyväksymien korvamerkkien saatavuus

Mikäli merkinnässä käytetään ainoastaan korvamerkkejä, tulee niiden olla Ruokaviraston hyväksymiä 21.4.2023 lähtien. Siihen asti voidaan käyttää nykyisiä käytössä olevia korvamerkkejä. Ruokaviraston hyväksymiä korvamerkkejä. Ruokavirasto selvittelee mahdollisuutta tilata hyväksytyjä korvamerkkejä myös teurastamon kautta. Korvamerkeistä, ja niiden tilauskanavista tiedotetaan lisää lähitulevaisuudessa.

Sikojen hyväksytyt tuotantoketju

Tuotantoketjulla tarkoitetaan integroitua tuotantoketjua, jossa terveystilanne on luetteloitujen tautien osalta yhtenäinen ja joka koostuu sellaisten erikoistuneiden pitopaikkojen yhteistyöverkostosta, joiden välillä eläimiä siirretään tuotantosyklin päättämiseksi. Tuotantoketju on hyväksyttävä Ruokaviraston toimesta.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että mikäli alle yhdeksän kuukauden ikäisiä sikoja siirretään hyväksytyyn tuotantoketjun pitopaikkojen välillä niin sikoja ei tarvitse merkitä, vaikka ne siirretään syntymäpitopaikastaan. Huomiona kuitenkin, että sikojen merkitsemisen ikäraja on 9 kuukautta, jolloin sika tulee merkitä huolimatta siitä, että pidetäänkö eläintä hyväksytyyn tuotantoketjun pitopaikassa vai ei. Sika on aina merkittävä teurasmerkinnällä ennen teuraaksi lähtöä.

Ruokavirasto tiedottaa sikojen hyväksytyyn tuotantoketjun hyväksyntäprosessista lähitulevaisuudessa.

Pitopaikkojen kirjanpitovelvoite

Pitopaikkojen toimijoiden tulee pitää kirjaa pitopaikassa olevista, sinne saapuvista ja sieltä lähtevistä eläimistä. Pitopaikan kirjanpitoa koskevan vaatimuksen tarkoituksena on varmistaa eläinten jäljitettävyys mahdollisissa eläintautitilanteissa.

Jokaisen pitopaikan osalta on pidettävä kirjaa pitopaikan eläinlajeista, eläinten lukumääristä ja eläinten tunnistetiedoista sekä niiden eläinten osalta, joille käytetään elektronista tunnistinta, tunnistimen tyyppi ja sijainti. Kirjaa on pidettävä myös pitopaikassa kuolleista eläimistä. Lisäksi kirjaa on pidettävä pitopaikkaan saapuvista ja sieltä lähtevistä eläimistä. Tiedoista on käytävä ilmi seuraavan pitopaikan tunnus tai seuraavan haltijan tunnus, siirrettyjen eläinten tunnistetiedot sekä siirron päivämäärä. Pitopaikan kirjanpitoon tiedot tulee kirjata kolmen (3) päivän kuluessa tapahtumasta.

Kirjaa voi pitää haluamassaan muodossa joko paperilla tai sähköisesti, kunhan siitä löytyy kaikki vaaditut tiedot. Kirjanpitoa on säilytettävä vähintään kolme vuotta, ja se on esitettävä pyydettyessä viranomaisille.

Mikäli vastaavat tiedot ilmoitetaan sikarekisteriin rekisteri-ilmoituksille säädetyssä määräajassa, ei erillistä kirjanpitoa tarvitse pitää.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin sähköinen asiointipalvelu

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin sähköisen asiointipalvelun avulla toimijat pystyvät itse tekemään ilmoitukset eläinten pitopaikoista sekä eläintenpidosta. Ajantasaiset tiedot eläinten pitopaikoista ovat välttämättömiä esimerkiksi eläintaudin puhjetessa. Asiointipalvelu löytyy osoitteesta <https://epr.ruokavirasto.fi> ja sinne kirjaudutaan tunnistautumalla suomi.fi-palvelun avulla esimerkiksi pankkitunnuksilla. Pitopaikat ja eläintenpitotoiminta voidaan ilmoittaa henkilötunnuksella, yritystunnuksella tai maatilatunnuksella. Pitopaikka voidaan rekisteröidä omaksi, tai eläimiä voidaan pitää toisen toimijan rekisteröimässä pitopaikassa. Sähköisen asioinnin kautta voi myös tarkastella ja päivittää aiemmin ilmoitettuja tietoja. Ruokavirasto kannustaa toimijoita kirjautumaan asiointipalveluun ja tarkistamaan tietojensa ajantasaisuuden. Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteristä on syytä tarkastaa, että kaikki pitopaikat on ilmoitettu ja niiden sijainti sekä pitopaikalle ilmoitetut eläinlajit ovat oikein. Lisäksi on hyvä varmistaa erityisesti, että tietoihin on merkitty pitopaikan kapasiteettitieto (pitopaikan maksimi eläinmäärä).

Sähköisen asiointipalvelun sijasta ilmoitukset eläinten pidosta ja pitopaikoista voi tehdä lomakkeella kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

Säilytä lääkkeet oikein

Lääkkeitä tulee aina säilyttää erillään muista tuotteista ja välineistä ja poissa lasten ulottuvilta. Suositeltavaa on, että lääkkeille ja lääkitsemisessä käytettäville tarvikkeille on oma erillinen kaappi. Viileässä säilytettävät lääkkeet tulee säilyttää jääkaapissa erillään elintarvikkeista ja jääkaapin riittävä lämpötila tulee mitata säännöllisesti. Lääkkeen säilytysohjeet löytyvät pakkauksesta ja pakkausselosteesta. Oikea säilyttäminen varmistaa lääkkeen tehon viimeiseen käyttöajankohtaan asti. Avatun pakkauksen kesto aika voi olla lyhyt. Merkitse aina lääkepulloihin avaamispäivämäärä. Älä jätä neulaa avattuun pulloon.

Tarkista lääkekaappisi säännöllisesti

Pidä lääkekaappi siistinä ja hyvässä järjestyksessä. Säilytä lääkekaapissa lääkkeiden lisäksi vain puhtaita neuloja ja ruiskuja. Käytetyt neulat tulee kerätä omaan kestävään ja suljettavaan astiaan tai pulloon. Muista puhdistaa myös automaattiruisku käytön jälkeen.

Tarkista lääkekaappisi säännöllisesti ja poista sieltä vanhentuneet lääkkeet, jotta niitä ei vahingossa anneta eläimille. Vanhentuneet lääkkeet ovat vaarallista jätettä. Kysy lisää hävityksestä oman paikkakuntasi eläinlääkäriltä, apteekista tai kunnan jätehuollosta vastaavalta viranomaiselta.

Lisätietoja ylitarkastaja Liisa Kaartinen, sähköposti liisa.kaartinen@ruokavirasto.fi

Afrikkalainen sikarutto on uhka myös vuonna 2022

Afrikkalainen sikarutto (ASF) leviää Euroopassa jatkuvasti. Saksassa tauti on levinnyt maan itärajalta länteen päin ja Pohjois-Italiassa todettiin afrikkalaista sikaruttoa tammikuussa 2022 villisioissa. Tauti leviää jatkuvasti myös Puolassa. Näiden maiden lisäksi afrikkalaista sikaruttoa esiintyy Euroopassa EU:n alueella Virossa, Latviassa, Liettuassa, Unkarissa, Slovakiassa, Romaniassa ja Bulgariassa sekä EU:n ulkopuolella Venäjällä, Ukrainassa, Valko-Venäjällä, Serbiassa, Moldovassa ja Pohjois-Makedoniassa. Suomessa suojaudutaan afrikkalaiselta sikarutolta mm. valvomalla eläinten, rehujen ja elintarvikkeiden tuontia, kannustamalla villisikojen metsästykseseen ja tiedottamalla riskeistä, mutta ensiarvoisen tärkeää on hyvä tautisuojaus jokaisessa sikalassa.

- Tarkista sikalasi bioturvallisuus ja tautiriskit esimerkiksi Biocheck®-arvioinnilla.
- Varmista, että kaikki sikalassa kävijät noudattavat bioturvallisuusohjeita.
- Vältä rehujen ja kuivikkeiden tuontia maista ja alueilta, joilla esiintyy afrikkalaista sikaruttoa.
- Jos matkaillet ulkomailla maataloilla tai metsästät ASF-tautialueilla, pese ja puhdista vaatteet ja varusteet huolellisesti ennen niiden käyttöä Suomessa.
- Muista, että ASF-tautialueilta ei tulisi tuoda sian-/villisian lihaa sisältäviä elintarvikkeita maahan eikä niitä saa päätyä sikojen eikä villisikojen ulottuville.

Lisätietoja ja ohjeita: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/siat/afrikkalainen-sikarutto/esta-taudin-paasy-sikalaa/>
Ruokavirasto.fi/asf -> Estä taudin pääsy sikalaan

Lainsäädäntömuutoksen myötä valtio osallistuu sikaloiden salmonellan hävittämisen kuluihin

Helmikuussa voimaan tulleen asetusmuutoksen myötä omistaja voi hakea Ruokavirastolta sikojen lopetuspäätöstä ja eläintautilain (76/2021) mukaista korvausta lopetetuista sioista (enintään 75 % sikojen arvosta) silloin, kun sikalassa on todettu salmonellatartunta. Salmonellan torjunnan viranomaistoimenpiteistä säättävä Maa- ja metsätalousministeriön asetus (316/2021) muuttui väliaikaisesti vuoden 2023 loppuun asti, ja asetusmuutoksen voimassa olon aikana Ruokavirasto voi tehdä omistajan hakemuksesta harkinnanvaraisen päätöksen sikojen lopettamisesta salmonellatartunnan vuoksi.

Päätös sikojen lopettamisesta voidaan tehdä vain sellaisessa tapauksessa, jossa lopettaminen on välttämätöntä salmonellan hävittämiseksi pitopaikasta, ja lisäksi salmonellan leviämisen estämiseksi tehty hallintopäätös huomattavasti vaikeuttaa sikojen pitoa joko taloudellisista ja/tai sikojen hyvinvointiin liittyvistä syistä.

Omistajan on haettava sikojen lopettamista kirjallisesti Ruokavirastolta. Ruokaviraston lopetuspäätöksen edellytyksenä on, että toimija sitoutuu suorittamaan pitopaikassa salmonellatartunnan hävittämiseksi tarvittavat puhdistus- ja desinfektointimenpiteet.

Koska kyseessä on viranomaisen päätöksellä tehtävä eläinten joukkolopetus, laatii Aluehallintovirasto eläinten lopettamisesta lopetusasetuksen (EY 1099/2009) mukaisen kirjallisen toimintasuunnitelman. Eläinten omistaja voi halutessaan tehdä Aluehallintovirastolle alustavan ehdotuksen eläinten lopetusten käytännön toteutuksesta. Omistaja vastaa lopetuspäätöksen täytäntöönpanosta, eli eläinten lopettamisesta käytännössä, sekä sen yhteydessä syntyvistä kustannuksista.

Sikojen omistajalla on eläintautilain nojalla oikeus saada korvaus sioista, jotka on Ruokaviraston päätöksellä lopetettu salmonellan hävittämiseksi. Korvauksen määrä on enintään kolme neljäsosaa (3/4) sikojen käyvää arvoa. Saadakseen korvauksia, eläimen omistajan tulee hakea niitä jälkikäteen Ruokavirastolta.

Lisätietoja sekä asiaan liittyvä lomakkeet löytyvät Ruokaviraston sivulta: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/usealle-elainlajille-yhteiset-taudit/salmonellatartunnat/sikojen-lopetukset-salmonellatartunnassa/>

Muuta ajankohtaista

Astin käyttöönotto sekä sen vaikutukset sikarekisteriin:

Lammas-, vuohi- ja sikarekisteri siirtyi joulukuussa 2021 käyttämään asiakastietojärjestelmä Astia. Asti on maa- ja elintarviketoimialan yhteiskäyttöinen asiakastietojärjestelmä, jolla hallinnoidaan henkilötunnuksellisten henkilötoimijoiden, Y-tunnuksellisten yritystoimijoiden sekä RY-tunnuksellisten yhdistystoimijoiden tietoja. Astista on yhteydet sekä Väestötietojärjestelmään (VTJ) että Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ), joista henkilöiden ja yritysten tiedot haetaan sekä päivitetään automaattisesti. Astiin siirtymisen myötä on joillakin toimijoilla ollut ongelmia esimerkiksi osoitteiden sekä toimijatunnusten kanssa. Jos havaitsette tiedoissanne virheitä, olkaa hyvä ja ottaa yhteyttä elainrekisterit@ruokavirasto.fi – sähköpostiosoitteeseen niin korjaamme tietonne oikeaksi.

Selvennyksiä eri rekistereiden osalta:

Eläintenpitoon liittyviä järjestelmiä on paljon. Tavallisimmat, joita käytetään ovat eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri (EPR) ja eläintietojärjestelmä (ETJ), joka sisältää lammas-, vuohi- sekä sikarekisterin.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin avulla hallinnoidaan eläinten pitoon ja pitopaikkoihin liittyviä ilmoituksia. Järjestelmä sisältää myös haaskaruokintapaikkarekisterin, jolla hallinnoidaan luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikkoja. Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin ei siis ilmoiteta eläinten yksilöllisiä tietoja, vain ainoastaan eläinlaji- sekä pitopaikkakohtaiset tiedot. Ruokavirasto avasi Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin sähköisen asioinnin sovelluksen eläintenpitäjien käyttöön elokuussa 2021. Sovellus löytyy osoitteesta <https://epr.ruokavirasto.fi/>. Voit tehdä eläinten pitopaikkoihin ja haaskaruokintapaikkoihin liittyvät ilmoitukset yhdellä ilmoituksella sähköisen asioinnin kautta. Voit myös päivittää ja muokata aiemmin ilmoitettuja tietoja palvelussa. Sovellukseen kirjaututaan Suomi.fi-tunnistautumisen avulla. Eläintenpitäjärekisteri on viranomaissovellus.

Eläintietojärjestelmä sisältää lammas-, vuohi- sekä sikarekisterin. Sikarekisteriin eläintenpitäjät, eläinvälittäjät ja teurastamot tallentavat tiedot sikojen osto-, myynti- ja siirtotapahtumat sekä kuukausittaisista eläinmääristä. Sikarekisterissä tuottaja voi valtuuttaa teurastamon tekemään puolestaan osan ilmoituksista. Rekisteri-ilmoitukset voi tehdä rekisterisovelluksessa tai asiakaspalveluun puhelimitse tai lomakkeella. Lammas-, vuohi- ja sikarekisterisovelluksen käyttäjätunnuksia hallinnoi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Eläintietojärjestelmä on viranomaissovellus.

Honkajoki Oy / Raatokeräily tiedottaa

Suosittellemme asiakkaillemme raatokonttien käyttämistä sikakeräilyssä. Näin voimme saada kertakäynnillä kustannustehokkaasti suurempia määriä ja raadot säilyvät hyvälaatuisina.

Jollei kylmää säilytystilaa ole, on raatotilaus tehtävä heti eläinten kuoltua. Mikäli raadot odottavat noutoa liian pitkään ja alkavat pilaantua, ne tulkitaan epäkelvoiksi. Tällöin joudumme laskuttamaan kolminkertaisen hinnan noudosta.

Tilauksia vastaanotamme puhelimitse ja raatonetti-palvelussa.

Käytettävissä on myös kätevä Helos IVR-tilauspalvelu. Rekisteröidyllä numerolla voi raatotilauksen tehdä vain soittamalla IVR-numeroon ja näppäilemällä kilomäärän. Tilauskeskuksemme antaa mielellään lisätietoja palveluistamme.

Sikarekisterin vuoden 2022 huoltokatkot

Sikarekisterin huoltokatkot:

17.–19.6.2022 Alkaen 17.6. klo 16.15

2.–4.9.2022 Alkaen 2.9. klo 16.15

18.–20.11.2022 Alkaen 18.11. klo 16.15

Sikarekisterin asiakaspalvelu palvelee arkisin klo 8.15-16.00. Puhelin: 0295 205 303,

sähköposti: sikarekisteri@ruokavirasto.fi

Postiosoite: Sikarekisteri, Ruokavirasto, Mustialankatu 3, 00790 HELSINKI